

Lietuvos Respublikos Prezidentei
Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos Finansų ministrui
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrei

REZOLIUCIJA
DĖL JAUNIMUI SKIRTŲ 2014–2020 ES FONDŲ INVESTICIJŲ

LiJOT Asamblėja Nr. 39, 2015 m. spalio 24–25 d.

Vilnius

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LiJOT), didžiausia skėtinė nevyriausybinių jaunimo organizacijų sąjunga Lietuvoje, vienijanti 68 didžiausias nacionalines ir regionines jaunimo organizacijas bei organizacijų sąjungas, siekia atkreipti atsakingų institucijų dėmesį į jaunimui skirtų 2014–2020 metų Europos Sąjungos (ES) fondų investicijų planavimą, įgyvendinimą ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų įtraukimą į šiuos procesus.

Siekiant skatinti augančią ir tvarią ES ekonomiką, darbo vietų kūrimą yra įgyvendinama ilgalaikė Bendrijos strategija „Europa 2020“. Remiantis strategijos tikslais, užimtumo, inovacijų, švietimo, socialinės įtraukties, klimato ir energetikos srityse yra planuojamos ir programuojamos ES fondų 2014–2020 metų investicijos. Lietuvoje siekiant įgyvendinti „Europa 2020“ ir planuojant ES investicijas yra numatomos neinfrastruktūrinės veiklos, orientuotos į socialinės atskirties mažinimą, švietimą, žmogiškųjų išteklių potencialo didinimą ir socialinės atskirties mažinimą.

Oficialiuose ES dokumentuose dėl Europos socialinio fondo investicijų minima, kad turi būti gerinamos visuomenės įsidarbinimo galimybės, didinama socialinė įtrauktis, kovojama su skurdu, skatinamas švietimas, įgūdžiai ir mokymasis visą gyvenimą, plėtojama aktyvios, visapusiškos ir tvarios įtraukties politika.¹ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM) pateikė lėšų planą ir 2014–2020 metų veiksmų programos priemonę, skirtą

¹ Europos Sąjungos oficialusis leidinys, „Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl Europos socialinio fondo.“ Nr. 1304/2013, 2013.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1304&qid=1427871129501&from=EN>.

jaunimo užimtumo didinimui. Šios priemonės remiamos veiklos yra skirtos jaunimo garantijų iniciatyvos bei jaunimo užimtumo iniciatyvos įgyvendinimui ir tiesiogiai nukreiptos į 15–29 metų NEET² skaičiaus mažinimą. Kitų veiklų, skatinančių jaunimo socialinę įtrauktį, tvarios ir aukštos kokybės užimtumo ir mokymo paslaugas, kokybišką jaunimo laisvalaikį, SADM neplanuoja. LiJOT atkreipia dėmesį, kad visos 2014–2020 metams SADM suplanuotos ES fondų finansinės priemonės jaunimui yra nukreiptos tik į nedirbančius, nestudijuojančius ar nesimokančius jaunos žmones, eliminuojant likusius 87 proc. jaunų žmonių Lietuvoje³. Reikšdama susirūpinimą dėl susidariusios situacijos, LiJOT siūlo **už jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą atsakingoms institucijoms planuoti ir įgyvendinti priemones pagal ES fondų 2014–2020 metų investicijas, skirtas visų jaunų žmonių užimtumo ir socialinės įtraukties didinimui, kokybiškos savanorystės⁴, pilietiškumo ir bendruomeniškumo skatinimui.**

Remiantis 2014 metų LiJOT užsakymu atliktos studijos apie jaunimo nevyriausybių organizacijų kuriamą socialinę vertę duomenimis, dalyvavimas jaunimo nevyriausybių organizacijų veikloje ugdo jaunimo bendrąsias, profesines ir specifines kompetencijas, būtinas darbo rinkai, bei skatina jaunimo savanorystę, kūrybiškumą, inovatyvų mąstymą, jaunimo bendruomeniškumą ir pilietiškumą.⁵ ES dokumentuose nurodoma, kad Europos socialinis fondas turėtų skatinti ir remti nevyriausybių organizacijų ir kitų socialinės ekonomikos dalyvių vykdomus novatoriškus projektus. Teigiama, kad mažiau išsivysčiusiose ES valstybėse narėse ekonomikos augimui ir užimtumui paskatinti reikia stiprinti institucinius suinteresuotųjų subjektų, įskaitant nevyriausybines organizacijas, teikiančių paslaugas užimtumo, švietimo, tolerancijos, mokymo ir socialinės politikos srityse, gebėjimus.⁶ Pagal planuojamas 2014–2020 metų ES fondų investicijas šiuo metu Lietuvoje nėra numatyta konkrečių priemonių nevyriausybių organizacijų stiprinimui. **Siekiant spręsti susidariusią situaciją, atsakingos institucijos turi planuoti ir**

² 15–29 m. amžiaus nedirbantys, nesimokantys ir mokymuose nedalyvaujantys jauni žmonės.

³ Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014 metais Lietuvoje gyveno 585 tūkst. 15–29 metų asmenų, iš kurių apytiksliai 76 tūkst. priskiriami NEET jaunimo grupei. Svarbu paminėti, kad NEET indeksas nėra tikslus, nes duomenys apie neaktyvius NEET surenkami remiantis ekspertų nuomone ir apklausomis, nėra žinoma, kiek NEET grupei priskiriamų asmenų dirba nelegaliai, yra išvykę gyventi į užsienį, tačiau to nedeklaravo.

⁴ Remiantis LR savanoriškos veiklos įstatymu.

⁵ Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, „Jaunimo nevyriausybių organizacijų kuriama socialinė vertė“ tyrimo ataskaita. Vilnius, 2014. <http://lijot.lt/images/Tyrimo_ataskaita.pdf>.

⁶ Europos Sąjungos oficialusis leidinys, „Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl Europos socialinio fondo.“ Nr. 1304/2013, 2013.

<<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1304&qid=1427871129501&from=EN>>.

įgyvendinti 2014–2020 metų investicijas, skirtas nevyriausybinėms organizacijoms, tarp jų jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijoms, administracinių gebėjimų stiprinimui pagal Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (VRM) naujai pasiūlytas priemones. Taip pat VRM turi tęsti dar 2007–2013 metų ES finansavimo periode įgyvendintus „Valdžios ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimo ir partnerystės“ projektus pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos priemonę.

Tvari valstybės institucijų partnerystė su nevyriausybiniomis organizacijomis, kaip socialiniais partneriais, yra būtina sąlyga kokybiškam ir tikslingam ES fondų investicijų planavimui. Dėl to valstybinės institucijos turi užtikrinti, kad nevyriausybinių organizacijų dalyvautų strateginiame ES fondų investicijų valdyme – nuo veiksmų programų prioritetų nustatymo iki įgyvendinimo ir rezultatų vertinimo.⁷ Europos Komisijos ir Europos Tarybos 2015 m. rekomendacijose Lietuvai dėl užimtumo ir socialinės politikos rekomenduojama stiprinti socialinį dialogą su socialiniais partneriais, tarp jų ir nevyriausybiniomis organizacijomis, sprendžiant svarbius socialinės politikos klausimus, taip pat planuojant ES fondų investicijas.⁸ Tačiau socialinis dialogas, partnerystė su nevyriausybiniomis organizacijomis ir jų įtraukimas į priemonių planavimą vyksta nenuosekliai ir deklaratyviai. **LiJOT siūlo atsakingoms institucijoms planuojant priemones pagal ES fondų investicijas, kai priemonės siejasi su jaunų žmonių gerove, socialine ir ekonomine padėtimi, į diskusijas ir priemonių rengimo procesą įtraukti jaunimo nevyriausybines ir su jaunimu dirbančias organizacijas.**

Prezidentas

Mantas Zakarka

⁷ Ten pat.

⁸ Laurent Sens, „2015 CSRs for Lithuania: Employment and social affairs issues.“ Pranešimas 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos komiteto posėdyje, Vilnius, 2015 rugsėjo 14.